

prima instanță: A. Andronic
instanța de apel: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

dosarul nr. 2ra-1981/17

Î N C H E I E R E

09 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Nicolae Craiu, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Alexandru Mițul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mițul împotriva Primarului general al municipiului Chișinău, Direcția generală locativ-comunală și amenajare, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău cu privire la obligarea eliberării certificatelor cu privire la dreptul de autor asupra propunerilor de raționalizare, încasarea remunerației pentru propunerile de raționalizare și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La 09 iunie 2015, Alexandru Mițul a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primarului general al municipiului Chișinău, Direcția generală locativ-comunală și amenajare (în continuarea DGLCA) cu privire la obligarea eliberării certificatelor cu privire la dreptul de autor asupra propunerilor de raționalizare, încasarea remunerației pentru propunerile de raționalizare și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii menționează că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2010, s-a obligat Primăria municipiului Chișinău, DGLCA și Consiliul municipal Chișinău de a înregistra cererile de raționalizare nr. M-96/09 din 14 ianuarie 2009 și nr. M-96/2/09 din 22 ianuarie 2009. La 18 februarie 2015, DGLCA a executat decizia Curții de Apel Chișinău.

Relevă că, la 14 aprilie 2015, în cadrul unui interviu televizat, Primarul general al municipiului Chișinău a anunțat lansarea unui program municipal cu o perioadă de 20 de ani de reparații capitale a blocurilor administrative și blocurilor de locuit. Susține reclamantul că prin cererea de raționalizare nr. M-9 din 22 ianuarie 2009 „Bloc administrativ și bloc de locuit cu surplus de energie” a propus îndeplinirea lucrărilor propuse de către Primarul general al municipiului Chișinău în interviul din 14 aprilie 2015.

Prin urmare, invocă faptul că în conformitate cu prevederile Legii nr. 138 din 10 mai 2001 cu privire la activitatea de raționalizare, urmează să i se achite

recompensă pentru propunerile de raționalizare, ce constituie nu mai puțin de 15 la sută din suma efectului economic anual obținut de pe urma utilizării de către întreprindere a propunerii de raționalizare respective. Astfel, pretinde la recompensa în sumă de 750 000 de lei, corespunzător fiecărei propuneri de raționalizare. Or, conform calculului la cererile de raționalizare, efectul economic de la realizarea fiecărei din propunerile sale de raționalizare este de peste 5 000 000 de lei.

Susține că a expediat în acest sens DGLCA somație prin care a solicitat eliberarea certificatelor cu privire la dreptul de autor asupra propunerilor de raționalizare și achitarea remunerației în sumă a câte 750 000 de lei pentru fiecare propunere de raționalizare, însă somația sa a rămas fără răspuns.

Astfel, consideră că, prin aceste acțiuni i s-a încălcat dreptul său de autor și i s-a cauzat un prejudiciu moral, care îl apreciază la suma de 1 500 000 de lei.

Solicită obligarea Direcției generale locativ-comunale și amenajare și a Primarului general al municipiului Chișinău de a elibera certificatele cu privire la dreptul de autor asupra propunerilor de raționalizare cu titlul „Reparația capitală a blocurilor de locuit cu amplasarea mansardelor în acoperișul de tip „șatră”; Bloc de locuit cu surplus de energie”; încasarea remunerației pentru propunerile de raționalizare în sumă de 750 000 de lei pentru fiecare propunere și sumei de 1500000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin încheierea Judecătoriai Centru, mun. Chișinău din 07 aprilie 2016 (f.d. 89-90 vol. I) s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriai Centru, mun. Chișinău din 10 noiembrie 2016 (f.d.152, 161-165 vol. I) s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mițcu împotriva Primarului general al municipiului Chișinău și Direcției generale locativ-comunale și amenajare, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău cu privire la obligarea Direcției generale locativ-comunale și amenajare și a Primarului general al municipiului Chișinău de a elibera certificatele cu privire la dreptul de autor asupra propunerilor de raționalizare cu titlul: „Reparația capitală a blocurilor de locuit cu amplasarea mansardelor în acoperișul de tip „șatră”; Bloc de locuit cu surplus de energie”, încasarea remunerației pentru propunerile de raționalizare în sumă de 750 000 de lei pentru fiecare propunere și repararea prejudiciului moral în sumă de 1 500 000 de lei pentru încălcarea drepturilor de autor – propunere de raționalizare.

În susținerea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, raporturile apărute post elaborării propunerilor de raționalizare implică existența unui certificat de raționalizator, care confirmă prioritatea propunerii de raționalizare și paternitatea propunerii. Astfel, obținerea acestui certificat impune parcurgerea unei proceduri extrajudiciare, care însă a fost omisă de către reclamant. Or, în coroborare cu prevederile art. 15 din Legea cu privire la activitatea de raționalizator, decizia de a recunoaște propunerea de raționalizare aparține în exclusivitate conducerii întreprinderii unde aceasta se înregistrează.

Astfel, competența instanței de judecată se limitează doar asupra respectării prevederilor legale, nefiind competentă să se pronunțe asupra temeiniciei propunerii de raționalizare și, în acest sens, a subroga autoritatea decidentă.

Cu referire la capătul de cerere privind încasarea remunerației pentru

prounerile de raționalizare, precum și capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor de raționalizator, instanța inferioară a constatat caracterul subordonat al acestor pretenții în raport cu pretenția principală, din care considerent a conchis necesitatea respingerii acestora.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 (f.d. 202, 203-209 vol. I) s-a respins apelul declarat de către Alexandru Mițul și s-a menținut hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 10 noiembrie 2016.

La 28 august 2017, Alexandru Mițul a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017, solicitând admiterea recursului, repunerea în termen a recursului, recunoașterea faptului de aplicare eronată a normelor de drept și casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 și hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 10 noiembrie 2016, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d. 1-8, 9 vol. II).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt ale cauzei și a invocat că instanțele inferioare, cunoscând despre faptul că Alexandru Mițul se afla în arest preventiv, au examinat cauza în absența acestuia și fără a-l cita, după cum statuează dispozițiile art. 235-241 din Codul de procedură penală.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul consideră inoportun de a soluționa cererea recurentului cu privire la repunerea în termen a recursului, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă decizia recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire nr. 13343 din 10 august 2017 (f.d. 210 vol. I), iar cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 28 august 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe plic (f.d. 9 vol. II), prin urmare calea de atac se consideră demarată în interiorului termenului legal.

Instanța de recurs nu poate accepta aserțiunile recurentului precum că instanțele inferioare au examinat cauza în absența acestuia și fără a-l cita în conformitate cu dispozițiile art. 235-241 din Codul de procedură penală.

La caz, analizând materialele dosarului, se atestă că recurentul a cunoscut despre derularea procesului, data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată, fapt confirmat prin avizele de recepție DS2001000787AS (f.d.34 vol. I), DA2001127223AS (f.d. 57 vol. I) și DS20000833919AS (f.d. 188 vol. I), precum și prin recipisele privind comunicarea actului de procedură, și anume înștiințarea petrecerii ședințelor de judecată de la filele dosarului 47, 81, 92 vol. I.

Subsecvent, completul de admisibilitate nu poate accepta alegațiile recurentului precum că, instanțele inferioare nu l-au citat în conformitate cu dispozițiile art.235-241 din Codul de procedură penală. Or, în sensul articolului 1 din Codul de procedură civilă, raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun și de cele specializate în cadrul judecării pricinilor în acțiuni civile, precum și a altor pricini, date în competența lor de Codul de procedură civilă și de alte legi, sunt reglementate de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova.

Astfel, în speță, procedura soluționării diferendului dedus judecății este guvernată de prevederile Codului de procedură civilă și nicidecum de cele ale Codului de procedură penală.

Prin urmare, conform dispozițiilor art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În această ordine de idei, se prezumă că recurentul cunoștea despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată și, neuzând eficient de drepturile sale procedurale de a solicita amânarea examinării cauzei, suspendarea procedurii de examinare a cauzei sau delegarea unui reprezentant în conformitate cu prevederile din Codul de procedură civilă, nu poate invoca violarea dreptului de a-și exercita în volum deplin drepturile sale procedurale.

Cu titlu de consecință, completul de admisibilitate conchide că memoriul expus în cererea de recurs este lipsit de substanță, iar recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Argumentele înserate în recurs sunt distincte procedurii de recurs, circumstanță care evidențiază caracterul declarativ al acestuia, lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Alexandru Mițcu nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurentul Alexandru Mițcu a depus prezenta cerere de recurs după ce a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului Alexandru Mițcu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Alexandru Mițcu în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind

inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de recurentul Alexandru Mițcu împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Craiu

Ion Druță